

om *NORDEN*

Met in dit nummer:

De nieuwe naam van het blad

THEMA

Erotische kunst als exportproduct

&

LEES ALLES OVER:

ROZEMARIJNS EERSTE KEER

Voorjaar 2008

Voorwoord

Vorige keer een nieuwe lay-out, dit keer een nieuwe naam, zoals we al hadden aangekondigd in het vorige nummer. Alle ins and outs over deze nieuwe naam lees je verderop in dit nummer.

Ook dit maal was er weer een thema aan dit blad verbonden, “Scandinavië als exportproduct”. Tot onze spijt bleek dit thema bij jullie echter maar weinig inspiratie op te roepen, of het lag natuurlijk aan het mooie weer van de laatste tijd, dan wel de vele feestdagen. Desalniettemin is het gelukt om uit de inzendingen die we kregen, wederom een geslaagd blad te fabriceren. Maar bij deze toch vast een oproep aan allen in het najaar weer massaal in de pen te kruipen, opdat wij weer vele aansprekende pennenvruchten van jullie mogen ontvangen!

Zoals welhaast gebruikelijk zijn er ook weer de nodige personele veranderingen. Allereerst hebben ongeveer een half jaar geleden Marscha en Nicolette afscheid van ons Bestuur genomen. Beiden hebben zij zich lange tijd vol enthousiasme ingezet voor onze vereniging, waarvoor wij hen via deze weg hartelijk willen bedanken! Van recenter datum is het afscheid dat we genomen hebben van Truuske en Mariëlle, die beiden zich vanwege andere verplichtingen genoodzaakt zagen hun activiteiten voor Nordom stil te leggen. Dit betekent echter ook dat er weer enige plaatsen vacant zijn bij de formatie van het Bestuur van volgend jaar. Alle details hieromtrent zijn verderop in het blad te vinden.

Deze zomer staat voor de deur en dus ook weer onze traditionele Midzomerpicknick. Ook nog enkele andere activiteiten staan op het programma en ook hiervoor verwijzen wij jullie gaarne naar elders in dit blad.

Wij hopen dat ook dit nummer, het eerste onder de naam *omNorden*, jullie allen weer zal welgevallen en wensen jullie een succesvol einde van dit semester en alvast een zonnige en fijne zomervakantie.

Het Bestuur

In dit blad vind je:

- Erotisch kunst als exportproduct
Pieter Claeys
- Zelfs de meest ellendige momenten
worden door humor vergezeld
Emma Klaassen
- Menselijke emoties in bruin-grijs
Marieke Visser
- It's Scandinavian
Anders Bay
- Stora förväntningar
Lisa van den Dool
- Kubb in het Westerpark
Emma Klaassen
- Författarträffen den 18 april
Lotta Lagerberg-Luijten och Anette Ölander
- Mijn eerste keer
Rozemarijn Vervoort
- Kaizers Orchestra
Djoeke Wentink

Mag ik u voorstellen: omNorden

Zoals niet onopgemerkt zal zijn gebleven, had de vorige editie van ons blad de weinig inspirerende naam ???-blad. Niet geheel zonder reden, want aan deze naam zat een oproep verbonden: wie weet een geschikte naam voor het nieuwe blad, want de simpele, doch heldere naam *Nordomblad* was na jaren trouwe dienst aan vervanging toe.

Zoals jullie al op de voorkant hebben kunnen lezen, is, na een stemming op de site, de keus gevallen op *omNorden*. Slechts een kleine verandering van de naam van onze vereniging zelf en bovendien maakt het gelijk duidelijk waar de inhoud over gaat: het Noorden oftewel Scandinavië. Daarbij is het lettertype op dezelfde manier gehanteerd als in ons logo, waarbij dit keer *Norden* cursief is in plaats van *om* en dit keer hebben we gebruik gemaakt van een heuse CamelCase in de naam (de hoofdletter midden in het woord).

Echter was dit niet de enige gegadigde. Een eervolle vermelding willen wij doen uitgaan naar de inzendingen die wij van Anders Bay ontvingen en waarvoor wij hem hartelijk willen bedanken. Zijn voorstellen waren:

Troubadour, wat "doet denken aan de oude Scandinavische literatuur- en muziekgeschiedenis, maar vandaag de dag heb je ook een grote liedjes- en muziektraditie in de Scandinavische landen" (en aan een Nederlands exportproduct in Scandinavië, namelijk Cornelis Vreeswijk, viel ons als Bestuur nog in) en *Ballade*, oftewel "'folkevise', iets wat typisch Scandinavisch is". Helaas hebben deze twee voorstellen het niet gehaald, maar niettemin bedanken wij Anders heel hartelijk voor zijn creativiteit en inzendingen!

Erotische kunst als export product

Pieter Claeys

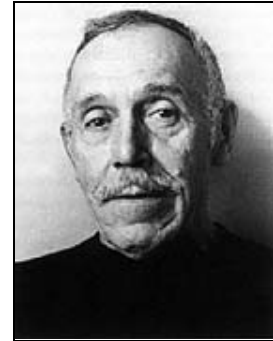
Op 8 mei 1920 werd in het Finse plaatsje Kaarina (nabij Turku) Touko Laaksonen geboren, de man die uiteindelijk wereldfaam zou bereiken onder het pseudoniem Tom of Finland en met zijn erotische tekeningen van gespierde mannen in uniform vandaag nog steeds de fantasie van homoseksuele mannen inspireert.

Touko

Touko (vernoemd naar de Finse naam van zijn geboortemaand: toukokuu) werd drie jaar na de onafhankelijkheid van Finland geboren. In deze tijd was Finland dunbevolkt en waren beroepen als boer of houthakker populair. Touko kwam echter niet uit een boerenfamilie; zijn beide ouders gaven les en onderwezen hun zoon in kunst, literatuur en muziek in de beschermde omgeving van hun huiskamer. Zijn seksuele geaardheid manifesteerde zich net zoals zijn muziektalent reeds op jonge leeftijd. Binnen speelde hij graag piano, buiten verstopte hij zich om de knappe gespierde boerenzoon van de burens te bespioneren.

Deze laatste - zo bekende hij later - zou zijn eerste muze worden en wellicht ook het prototype van de mannen die hij zo mooi vond, maar nooit durfde benaderen. Ook na zijn vertrek naar Helsinki

in 1939 bleef de wereld van stoere mannelijkheid onbereikbaar tot hij er midden in terecht kwam

tijdens de Tweede Wereldoorlog toen hij dienst deed als luitenant in het Finse leger. Zijn occasionele seksuele ontmoetingen met mannen in uniform - ook met nazi's - inspireerden hem na de oorlog tot zijn allereerste tekeningen.

Deze naoorlogse periode waarin uniformen uit het straatbeeld verdwenen brachten Touko echter wederom in een isolement. Overdag hield hij zich bezig met het maken van reclametekeningen, het ontwerpen van etalages en mode, 's nachts was hij een gewaardeerd pianist in menig café en restaurant.

Wie het werk van Touko Laaksonen/Tom of Finland wil begrijpen doet er goed aan zich in te lezen over de geschiedenis van homo-emancipatie in Europa vanaf de jaren '50. Het zelfbeeld van de mannelijke homoseksueel in die tijd was erg vrouwelijk. Wie de bars die als ontmoetingsplek voor homo's fungeerden bezocht kwam dan ook vaak verfijnde mannen en flamboyante vrouwelijkheid tegen. Touku frequenteerde deze bars niet. Hij

op zijn werk en seksuele geaardheid, een pseudoniem aannam. "Tom of Finland" was geboren.

Tom

Hoewel de internationale homoscene laaiend enthousiast was over Toms tekeningen, moest de kunstenaar nog tot 1973 wachten en sparen voor hij daadwerkelijk van tekenen zijn broodwinning kon maken.

De jaren zeventig leverden Tom

“De internationale homoscene was laaiend enthousiast over

Toms tekeningen”

voelde zich immers niet aangetrokken tot vrouwelijkheid en verkoos het cruisen met 'mannelijke mannen' in Finse en buitenlandse parken.

In 1953 ontmoette Touku Veli, de man met wie hij 28 jaar een relatie zou hebben. Drie jaar later stuurde hij op aanraden van zijn omgeving voor het eerst zijn erotische tekeningen naar het Amerikaanse magazine *Physique Pictorial*. Het magazine publiceerde hoofdzakelijk afbeeldingen van gespierde mannen en in het najaar van 1957 ook de tekeningen van Touku die, uit vrees voor negatieve reacties

een rits aan tentoonstellingen op. Hij exposeerde in Europa en Amerika en verwierf wereldfaam. Tot zijn vriendenkring behoorden o.a. de erotische kunstenaar Etienne, fotograaf Rupert Mapplethorpe en Rob Meijer, de oprichter van de Amsterdamse leerwinkel RoB, met wie hij destijds nog dineerde in de Spijkerbar in de Kerkstraat.

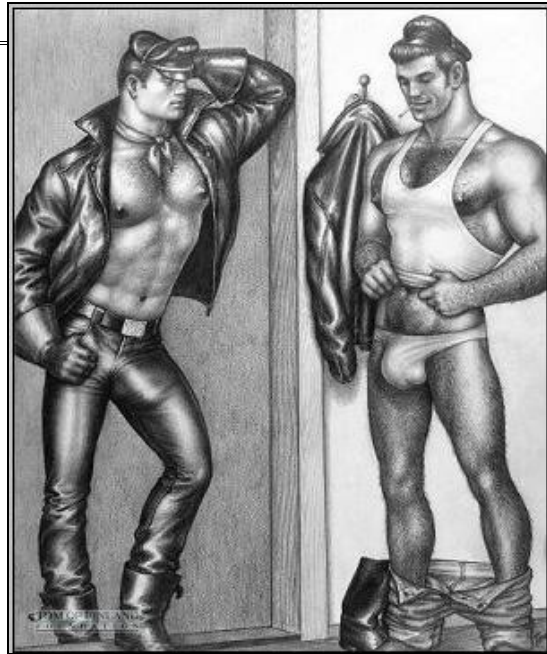
Aan het eind van de jaren '70 kon Tom zich gelukkig prijzen met financiële zekerheid en de oprichting van de Tom of Finland Company voor de publicatie en distributie van zijn werk.

Het begin van de jaren '80 bracht echter fikse beproevingen met zich mee. Tom verloor in 1981 zijn vriend aan kanker en in de daaropvolgende jaren ook veel vrienden aan die 'nieuwe' ziekte: aids. Gelukkig voor ons bleef Tom niet bij de pakken neerzitten en vervolgde hij zijn succesvolle carrière waarbij hij jaarlijks 6 maanden in Helsinki en 6 maanden in Los Angeles doorbracht.

In 1988 moest hij het reizen echter staken toen bij hem chronisch obstructieve longziekte (ook wel COPD genaamd) vastgesteld werd. De ziekte bracht trillende handen met zich mee waardoor Tom na verloop van tijd het tekenen moest staken en zich tot aan zijn dood in 1991 bezighield met het schilderen van naaktportretten in kleurrijke pasteltinten.

De anderen

Het werk van Tom of Finland, dat hoofdzakelijk gespierde mannen in leer en uniform met buitenproportionele geslachtsdelen afbeeldt, afdoen als pure pornografie is ontkennen welke impact deze tekeningen op de internationale homogemeenschap hebben gehad. Niet

in het minst omdat ze het zelfbeeld van de homoseksuele man sinds de jaren '50 hebben veranderd als het aankomt op mannelijkheid (versus vrouwelijkheid).

Die mannelijkheid wordt in het werk van Tom of Finland overdreven maar zette niettemin de toon voor de internationale leerscene zoals wij die vandaag kennen in de Warmoesstraat en daarbuiten.

Vooraf in Amerika, waar jaarlijks de International Mister Leather verkiezing gehouden wordt, kunnen leermannen die het schoonheidsideaal van Toms tekeningen benaderen op applaus rekenen. (Voor de volledigheid: Het mannelijkheidsideaal in de internationale leerscene bestaat niet alleen uit de gespierde in leer gehulde schoonheid zoals die op de tekeningen van Tom te zien is.)

Ook in Europa blijven de tekeningen van Tom of Finland populair en zijn ze nog steeds een bron van inspiratie voor vele homoseksuele mannen. De stijl van Tom of Finland wordt dan ook door vele andere artiesten gekopieerd. Onder deze erotische kunstenaars/tekenaars is ook het

gebruik van het pseudoniem populair, één van de populairste tekenaars van het moment in de (Europese) leerscene noemt zich niet zonder reden 'Sepp of Vienna'.

Meer informatie:

www.tomoffinlandfoundation.org

Zelfs de meest ellendige momenten worden door humor vergezeld

Emma Klaassen

Een man die tot ergernis van zijn vrouw en vele anderen oefent op zijn tuba, een vrouwelijke alcoholist die steeds maar weer roept dat niemand haar begrijpt; een meisje dat heimelijk verliefd is op de gitarist van een band en een man die in de file staat en het publiek vertelt dat hij in zijn droom tot de elektrische stoel is veroordeeld na

<p>Titel: You, the living (Du levande) Regisseur: Roy Andersson Cast: Jessika Lundberg, Elisabeth Helander, Björn Englund, Leif Larsson, Olle Olson Genre: Komedie, Drama Distributeur: Filmmuseum Amsterdam Lengte: 95 minuten Muziek: Benny Andersson</p>
--

een truc op een feestje. Dit zijn slechts een paar van de personages die de ruggengraat vormen van de nieuwe film van Roy Andersson: *Du, levande*.

Du, levande bestaat uit een vijftigtal statische scènes waarbij, zonder veel dialoog of actie, de dagelijkse sleur en ellende van het leven wordt afgebeeld. De taferelen zijn melancholisch, perfectionistisch en humoristisch. Andersson bouwde de sets op ware grote na en werkte soms wel een paar maanden aan een enkel shot en niet zonder resultaat. Alle shots zijn stuk voor stuk meesterwerken. Door het grote aantal niet-professionele acteurs wordt het geheel ook nog realistisch. Er zit geen plot in de film maar in de schijnbare triviale taferelen wordt samenhang gecreëerd door de prachtige muziek en het slechte weer. Sommige plaatsen komen meerdere keren voor, even als kenmerkende zinnen zoals 'Morgen is er weer een dag'.

De muziek, grotendeels fanfare- en gecomponeerd door ex-Abbalid Benny Andersson, is deels verantwoordelijk voor de absurdistische sfeer van de film. Ook de manier van filmen, die kenmerkend voor Roy Andersson is, draagt hieraan bij. De shots zijn altijd van voren gefilmd en zelden beweegt de camera met een personage mee. Alle gebeurtenissen spelen zich af binnen het statische kader van de camera. Er is veel aandacht besteed aan de achtergrond en de details en dit maakt dat alle personages in het shot belangrijk zijn.

De Zweedse regisseur Roy Andersson heeft meer dan vierhonderd reclamespotjes en zes korte films gemaakt in de afgelopen dertig jaar. In die tijd maakte hij slechts vier langere films waarvan *Sångers från andra våningen* (2000) de meest bekende is. Daarin kwam zijn persoonlijke stijl – waarbij lange, stilstaande shots en absurdistische komedie de boventoon voeren – voor het eerst goed naar voren. *Du, levande* die op het festival van Cannes in 2007 in première ging, kan worden beschouwd als een vervolg op *Sångers från andra våningen*. Hoewel de overeenkomsten tussen de twee films groot zijn, onderscheidt

“Alle shots zijn stuk voor stuk meesterwerken”

deze nieuwste film zich door de aanwezigheid van een klein beetje hoop en optimisme. Deze prachtige art-housefilm ontving onder andere een prijs voor beste regisseur, beste film en won de publieksprijs van het Gothenburg Film Festival in 2008.

You, the Living is moeilijk te omschrijven. Zoals Andersson zelf zegt: “*Du, levande* gaat over de mens, over zijn grootsheid en zijn misère, zijn vreugde en zorgen, zijn zelfverzekerdheid en zijn paniek. Een wezen waar we om kunnen lachen maar ook om kunnen huilen. Het is eigenlijk gewoon een tragische komedie of een komische tragedie over ons.” Het is een

statische, sobere film waarbij de onmiskenbare sfeer je van begin tot einde in zijn greep houdt. De schoonheid van de film komt vooral tot stand door de combinatie van de komische treurigheid van de gebeurtenissen en de prachtige muziek. Een punt van kritiek is de slotscène: na zo’n mooi uitgewerkte film voelt het slot als een soort anticlimax. Maar misschien is dit juist wel de bedoeling van Andersson.

Ondanks de grauwe mist die over de hele film hangt is *Du, levande* geen zwaarmoedige film want zelfs de meest ellendige momenten worden door humor vergezeld. Kortom: een treurige en humoristische film die zeker de moeite waard is.

Menselijke emoties in bruin-grijs

Marieke Visser

Du Levande is geen eenvoudig te beschrijven film. Er is geen centrale plot of handeling, maar slechts een aaneenschakeling van scènes waartussen uiterlijk niet altijd evenveel samenhang te ontdekken valt. Alleen het feit dat regelmatig dezelfde mensen opduiken verbindt de verschillende tableaux met elkaar. En de tuba, die vaak ergens in beeld is. Dit maakt de film soms lastig om te volgen, maar toch is er iets dat al die korte scènes met elkaar gemeen hebben: ze laten allemaal heel menselijke emoties en handelingen zien. Dat wat ons tot mensen maakt. Vandaar de titel: *jij, de levende*.

Soms levert dit komische situaties op. Zoals de kapper die, uit woede over de ongenueanceerde uitspraken van zijn klant, zó met de tondeuse een

landingsbaan van kale huid midden over diens hoofd maakt. De klant haalt er vervolgens de politie bij en de kapper belooft het haar 'bij te knippen', wat natuurlijk resulteert in een compleet kale coupe. Wanneer de man daarna naar een vergadering gaat en een collega daar opmerkt dat hij, toen ze elkaar de laatste keer gezien hadden, meer haar had, is de hilariteit compleet. Of de in zelfmedelijden zwelgende alcoholiste, die telkens haar man en hond zegt weg te gaan en hen beledigingen naar het hoofd smijt, maar vervolgens roept dat ze straks wel langskomt. Ook de dialogen zijn soms heel droog, door hun onzinnigheid of absurditeit. Zoals het onzinnige gesprekje tussen man en vrouw, als ze hem vraagt waar hij aan denkt en hij antwoordt dat hij het vergeten is nu ze het vraagt. Soms ook zijn de personages tragisch, zoals de oude vrouw die zich haar eigen jeugd niet meer herinnert en de psychiater die het opgegeven heeft zijn patiënten te helpen en hen alleen nog maar de zwaarst mogelijke pillen voorschrijft.

Zo bestaat de film uit meer dan vijftig achter elkaar geplaatste, losse scènes. Soms zijn er terugkerende personages, zoals Anna, het meisje dat verliefd is op Micke, de zanger van rockgroep Black Devils, of de vier man tellende Louisiana Brass Band. Hiertoe behoort de tubaspeler, die

bijna als motief beschouwd kan worden, omdat hij zo vaak opduikt. De tubaspeler is trouwens dezelfde persoon als de eerder genoemde psychiater. De personages klagen en jammeren, er is geen vrolijke of positieve dialoog te bekennen. Maar dit vormt nu juist het menselijke aspect dat centraal staat in de film.

Soms zijn de scènes geen realiteit, maar dromen van personages, die zijn gefilmd alsof het de realiteit betreft. Eén droom is van een man die, stapvoets rijdend in een file, vertelt hoe de droom ging, waarna de droom ook nog helemaal te zien is. Dit komt als dubbelop over, en waarom dit zo gedaan is wordt niet duidelijk. De man voert 'de truc met het tafelkleed en het servies' uit, waarbij het tafelkleed onder al het op tafel staande servies

vandaan getrokken moet worden zonder dat het servies omvalt. Dit gaat fout, en al het servies, dat meer dan tweehonderd jaar oud is, gaat kapot. Vervolgens wordt de man in een rechtszaal, waarin de rechters grote pullen bier drinken, veroordeeld tot de elektrische stoel. Terwijl alles voorbereid wordt voor de executie, wordt de veroordeelde gezegd dat hij zich 'moet ontspannen en aan iets anders moet proberen te denken'.

De tweede droom is van Anna, het meisje dat verliefd is op de zanger van de Black Devils. In de droom trouwt ze met hem. Hij vormt de één na laatste scène van de film, en is een mooi moment: het huis waarin zij en haar man zich bevinden verandert in een rijdende trein, met zwaaiende en juichende mensen die meerennen voor het raam.

Het begin en het einde van *Du Levande* zijn heel bijzonder. De film begint namelijk met een slapende man, terwijl een geluid als van motoren te horen is, dat steeds harder wordt. Dan schrikt de man wakker en zegt dat hij droomde dat 'de bommenwerpers' kwamen. De film eindigt met een uitzicht vanuit de lucht op de stad, terwijl er heel veel bommenwerpers boven de stad vliegen.

Het is onmogelijk om alle meer dan vijftig gebeurtenissen te beschrijven. Dat zou de film ook geen recht doen, want het is veelal het gevoel dat de kijker krijgt dat telt. Want veel van de situaties zijn heel herkenbaar. We hebben allemaal wel eens een onzinnig gesprek dat nergens over gaat, en wie kent er niet het type opschepperige, protserige zakenman?

Wat zo verfrissend is aan de film, is dat er geen hoogdravende taal, opzichtige filmtechnieken of overdreven muziek aan te pas komt. De personages spreken veelal in korte, eenvoudige zinnen en de camera staat tijdens elke scène helemaal stil. De enige beweging is afkomstig van de personages zelf. De omgeving is ontdaan van elke opvallende kleur; sombere groen-grijze tinten overheersen. De personages zelf dragen ook eentonige, onopvallende kleding. Zelfs hun haar is een saaie bruin-grijze kleur en hun huidskleur grijsachtig bleek. De setting waarin nagenoeg alles zich afspeelt is een flatgebouw met afbladderende verf, in een stad met viezige, beige stenen. Een gedeelte van de film regent en onweert het

“Het is veelal het gevoel dat de kijker krijgt dat telt”

vreselijk. Door dit alles had de film in een depressieve sfeer kunnen vervallen, nog eens versterkt door het geklaag en gejammer van de personages. Toch is dit niet het geval, vanwege twee zaken: de absurditeit van de situaties waardoor ze komisch worden, en de muziek. De muziek is eigenlijk een verhaal op zich. Benny Andersson van ABBA heeft deze geschreven, maar de muziek lijkt in niets op de popliedjes waarmee ABBA beroemd is geworden. Het is Dixieland-achtige muziek, soms gespeeld door de Louisiana Brass Band terwijl die ook echt in beeld is, soms als achtergrondmuziek. De film heeft een prijs gewonnen voor beste filmmuziek, en dat is volkomen terecht.

Du Levande is geen film voor een avondje luchtig vermaak. Hiervoor is hij te apart en te surrealistisch. Maar het is ook geen ingewikkelde, hoogdravende film die alleen liefhebbers van artistieke films zullen waarderen. Een aantal keer hardop lachen zul je gegarandeerd, en ook vanwege de herkenbare situaties is de film de moeite waard om te bekijken. Alleen door hem zelf te zien zul je hem op z'n waarde schatten, want in een recensie is hij eigenlijk niet samen te vatten.

It's Scandinavian

Anders Bay

'Skandinavien som eksport-produkt' – ja, hvad falder mig umiddelbart ind ved dét stikord til dette Nordomblads tema? Tre ting, hvoraf de to første hænger sammen: den skandinaviske velfærdsmodel (1), hvis skyggesider gerne stilles til skue i de populære skandinaviske krimier (2). Den 3. ting som falder mig ind og som er den jeg vil lade dette lille

essay tage udgangspunkt i, er sloganet: 'It's Scandinavian'. Det stammer fra det fællesnordiske flyselskab SAS: Scandinavian Airlines Systems. Et interessant slogan der lyder mundret, klinger godt, viser flyets/firmaets landemæssige tilhørshold (firmaets geografiske placering i verden), indeholder en del af firmaets fulde navn, samt – mener jeg – antyder/postulerer/signalerer kvalitet, troværdighed, etc. Det med

tilhørsforhold er interessant, eftersom man i de nordiske lande foretrækker Norden fremfor *Skandinavien*, jvf. 'Nordisk Råds Litteraturpris'. Men fordi 'Scandinavian' er den betegnelse man bruger udenfor Norden (og måske fordi selskabet er et foretagende mellem de geografisk set 'skandinaviske' lande, Norge, Sverige og Danmark), har man formentlig foretrukket det internationalt appellerende 'Scandinavian'¹.

I modsætning til SAS-flyene med de spraglede skandinaviske/nordiske flag finder jeg SAS' uniformer, i hvert fald kabinepersonalets, mindre sprælske, faktisk er de næsten for uniformerende, og i hvert fald kan de ikke måle sig med de mere varme og stilfulde hos KLM (nu købt af Air France). SAS' uniformer er kølige, men det passer selvfølgelig til klicheen om 'det kolde nord'. Jeg kommer her til at tænke på forfatteren Benn Q. Holms beskrivelse af Københavns Lufthavn (som i Danmark kaldes Kastrup Lufthavn og i udlandet Copenhagen Airport, CPH):

"Det var oktober og køligt da jeg landede i Kastrup, luften skarp af efterår, men det eneste som virkelig slog mig var denne mærkelige blonde nordiskhed som hang i lufthavnens lange gange, det skandinaviske lufthavnspersonales uniforme korrekthed, deres kolde aura og smukke blå øjne, lyse hud, *heimat*, min fødeby, jeg var hjemme igen."² Dette er ikke bare rammende, det er også smuk litterær realisme. Citatet findes blandt mange andre på CPH's site³, men jeg kan ikke finde noget der overgår BQH's beskrivelse.

"HCA, Den lille havfrue, vikinger, moderne design. Er det DK?"

Apropos litteraturen: jeg er i besiddelse af et stort værk om Københavns Lufthavn (som ligger på øen Amager, der nu er landfast med Sverige). Det flot illustrerede værk hedder *Til vejrs* og blev udgivet i 2000 i anledning af København Lufthavns 75 års jubilæum.⁴ I den bog kan man læse en masse om Københavns Lufthavn og SAS, bl.a. at SAS blev etableret i 1946, at SAS i samme år blev det første europæiske luftfartsselskab med fast rute til New York og at SAS i 1954 var det første flyselskab til at foretage en

¹Se også Egil Törnqvists artikel 'Scandinavian or Nordic?' i A. Swanson og E. Törnqvist (red.): *Europe - The Nordic Countries, Yearbook of European Studies*, 10, Amsterdam 1998.

² Benn Q. Holm: *Flugtens tid*, Rosinante 1997.

³ www.cph.dk/CPH/DK/MAIN/Oplev+lufthavnen/CPH+i+litteraturen.htm (19-04-2008)

⁴ Jan Cortzen: *Til vejrs – Københavns Lufthavn i 75 år*. Børsens forlag, 2000.

Nordpols-flyvning, nemlig fra Kastrup til Los Angeles via Sdr. Strømfjord (Grønland) og Winnipeg (Canada).

En flybog mere: en af SAS' kendteste chefer er svenskeren Jan Carlzon, som i 1981 fik vendt SAS-forretningen, der da gik dårligt, til en økonomisk succeshistorie. Jan Carlzon fortalte i bogen *Riv pyramidterne ned* (1986) om sin ledelsesfilosofi⁵. Titlen antyder Carlzons metode og kur: en mindre hierarkisk organisationsstruktur, men bogen handler især om det som 'Verdens bedste Carlzon', som han blev kaldt med en hilsen til Astrid Lindgren, anså for centralt og bestemmende for SAS som forretning, nemlig kundens første og altafgørende møde med SAS i lufthavnen. Bogens engelske titel er hvad dette bestemmende møde mellem kunden (den rejsende) og SAS angår, mere illustrerende: *Moments of Truth*.⁶

Når den rejsende så lander på sin destination, opstår et nyt møde med en ny lufthavn, ja et helt nyt land. En dag håber jeg at kunne læse et speciale om hvorledes lande præsenteres, officielt og uofficielt, i lufthavne. I Schiphol befinder man sig blandt vindmøller, tulipaner, blomsterløg etc. Er det NL? I CPH er det: HCA, Den lille havfrue, vikinger, moderne design. Er det DK? Ligesom mødet mellem firma og kunde er vigtigt, er mødet mellem den rejsende og (turist)landet vigtigt, dér hvor lufthavnen er porten til landet. For netop her, i 'lufthavnens lange gange' og forretningernes udstillinger - en slags butikspassager som i tidligere tiders storbyer - begynder helt konkret 'Skandinavien som eksportland'.

WE WANT YOU! FOR THE NORDOMBESTUUR!

Gouverner, c'est prévoir en ook al duurt het nog even voor het nieuwe studiejaar begint, Nordom kijkt toch alvast vooruit naar de samenstelling van het Bestuur van volgende jaar, want nieuwe enthousiaste mensen kunnen we altijd gebruiken.

Lijkt het jou dus leuk om samen met ons allerlei activiteiten te organiseren? Zit jij vol energie en ideeën om van Nordom een nóg leukere vereniging te maken. Twijfel dan niet langer en meld je aan voor het Bestuur van volgend jaar! Dit kun je doen door een mailtje te sturen naar info@nordom.nl! Je bent natuurlijk ook van harte welkom om, voordat je

⁵ Den svenske original fra året før hedder: *Riv pyramiderna!*

⁶ http://sv.wikipedia.org/wiki/Jan_Carlzon (19-04-2008)

een beslissing neemt een vergadering bij te wonen om te kijken hoe het er bij ons aan toe gaat en je kunt voor al je vragen altijd een van onze bestuursleden aanspreken op de universiteit of een mailtje sturen naar bovenstaand adres.

Stora förväntningar

Lisa van den Dool

I somras reste jag till Stockholm. Jag skulle studera i Sverige för ett halvt år och förståss hade jag många förväntningar av Sveriges stora stad, svenskarna och det som kallas för kulturchocken. Skulle det hända för en nederländsk tjej i Stockholm? För någon som redan har varit där olika gånger och har observerat och läst ganska mycket om dessa människor och deras idealiserat kultur- och naturliv.

Vi har ju en av Ikea, Astrid Lindgren och sommarferier influerad bild, som präglas av stora skogar, sköna trädmöbler, röda sommarstugor, strålande solen som kommer upp ovan Djurgården där snälla blonda flickor dansar i gräset med vita sommarklänningar på sig och bara fötter.

I dessa bilder sken solen alltid, det var inte jättekallt och det fanns inga läxor. Och så var det, de första två veckor: introduktion vid Stockholms Universitet och upptäckningsexpeditioner med T-banan genom staden och kräftskivan med korridorkamrater i underbart sommarväder. Det var

annorlunda än mitt holländska liv men något som jag kunde vänjer mig vid.

Men.. då blev det september. Och plötsligt slog det mig: det fanns även en hel del ful design, snöblandade regnskur, tråkiga och arroganta och genuskonfunderade studenter, salsalektioner för singelpappas och det slags idiotiska initiativ, ogenomträngliga studieböcker, uppehåll i T-banan och många andra saker man kan bli irriterat av när det påträffar sig för mycket. Stockholm var kanske inte så jätte annorlunda än Amsterdam.

”...Djurgården, där snälla

blonda flickor dansar i gräset”

En sak som aldrig blev normal var att alla män (ok alla män som bryr sig lite om sitt utseende) har skinnyjeans. Det är otänkbart i Holland. Det är bra att vara medveten om det senaste modet men det är lite för mycket för de flesta holländska män. Tror jag. Att man måste följa modet är

också tydlig hos kvinnor. Det gör ingenting vilket mått man har, man skulle köpa skinnys, super tajta eller vida klänningar eller vad fan som är kul sista tiden. Det var lätt att känna igen alla **utbyttstudenter** av sina jeanstyp. Det var ganska händigt.

Olika typ av livsglädje som fanns här, fanns också i Amsterdam (i början var det underbart att upptäcka en Prinsesstårta i även den minsta ICA. Men det var mycket mer spännande i Holland, var man behöver en expedition till Ikea, var man måste motstå Ikeas frestelser först man har chansen att hitta en sista tårta under **kilon** lax och djupfrysta

kanelbullar. Det var en spänning som bildas upp under två timmar från mitt hem till tårtan). Men Ikea var detsamma i sitt hemland! Namn av möbler var inte så roliga längre. En Ikeamåltid var bara vanlig.

I alla fall.. allt kan bli normalt. Det förstod jag efter några av dessa slags uppenbarelser. Även om några fördomar blev bekräftade, var det inte speciellt längre eller något som man kan glädja sig om. Det är bara bra att Sverige har en positiv framtoning i Europa som blir ständigt närt av landets bästa attribut. Och att alla som bara åka dit i somras behålla denna drömbild.

KOMT ALLEN NAAR DE MIDZOMERPICKNICK!

Vrijdagmiddag 20 juni is het weer zover, de jaarlijkse Midzomerpicknick staat voor die datum weer op het programma. Dé traditionele afsluiting van het studiejaar én het officiële begin van je zomer.

We beginnen om 15.00 uur in het Westerpark in Amsterdam, maar je kunt natuurlijk aansluiten wanneer je wilt. Nordom regelt frisdrank en barbecues, dus neem zelf je eigen favoriete (Scandinavische) midzomergerecht mee!

Naast het barbecueën is er uiteraard ook volop gelegenheid voor het (om)werpen van de nodige Kubb-stenen, want ook die oeroude Vikingspel mag natuurlijk niet ontbreken!

Dit jaar organiseren we het bovendien samen met Asterix, de studieverenging Keltische Talen & Culturen aan de Universiteit van Utrecht. Dus tot vrijdag 20 juni in het Westerpark!

Een verslag van onze
scheidsrechter
Emma Klaassen

Kubb in het Westerpark

Donderdag 24 april was het weer zover: Nordom ging Kubb spelen in het Westerpark. Het weer was aardig en Nordom had voor koekjes en drinken gezorgd dus het zou een fantastische middag worden. Helaas was de opkomst niet zo hoog, maar dat kon de pret niet drukken. Nadat alle voorbereidingen getroffen waren kon het spel beginnen. De eerste paar spelletjes waren van korte duur en werden allemaal gewonnen door Lars. Gelukkig kwamen er toen nog wat meer mensen opdagen. De teams werden gemaakt en toen kon de strijd beginnen. De teams waren aan elkaar gewaagd en het werd een spannende wedstrijd. Een paar keer moest de scheidsrechter tussen beiden komen want het ging er heftig aan toe. Er werden volop blokjes omgegooid en listige tactieken bedacht. Na een enerverende wedstrijd met een onverwachte wending won toch uiteindelijk het team van Lisa, Timon en Lars. Al met al was het een geslaagde middag maar we hopen volgende keer op nog meer enthousiaste Kubbspelers!

Författarträffen den 18 april

"En bonus på de vanliga lektionerna!"

Lotta Lagerberg-Luijten och Anette Ölander

Under vårterminen har vi i de olika kurserna i svenska läst om den svenska arbetarlitteraturen och den socialt engagerade litteraturen. Vi har arbetat med texter av Kjell Johansson och Hans Lagerberg. Den 18 april kröntes allt arbete med ett besök av författarna själva.

Hans Lagerberg gav en översikt över den svenska arbetarlitteraturen och den socialt engagerade litteraturen från 1900-talets början till dagens läge. Han trollband åhörarna med sin entusiastiska berättarstil full av humoristiska anekdoter illustrerade med både bilder och musik. Hans gick särskilt in på det komplicerade förhållandet mellan de två stora arbetarförfattarna Ivar-Lo Johansson och Eyvind Johnson som han beskrivit ingående i sin bok "Ivar & Eyvind".

Efter Hans Lagerbergs föredrag serverades lunch i angränsande rum och det gavs tillfälle att både sträcka på benen och prata med varandra och författarna. Därefter fortsatte Kjell Johansson med att berätta om sin trilogi "De utsatta" och framför allt om den inledande boken "Huset vid Flon". Kjell berättade bl.a. om bakgrunden till romanerna och om berättartekniken. Flera studenter fick här svar på saker de inte förstått i boken.

Det var naturligtvis väldigt roligt och överraskande att så många, upptill 70 personer, från Nederländernas alla hörn hade tagit sig till Amsterdam för att komma till författarträffen. Studenter, docenter, och andra litteraturintresserade samt flera av Nederländernas främsta översättare av svensk litteratur var närvarande. Stämningen var mycket fin och festlig. Det var en engagerad åhörarskara som kom med många intressanta frågor, alltifrån litteraturens funktion i samhället till hur man blir en bra författare.

Syftet med författarträffen var att ge djupare kunskap om den svenska arbetarlitteraturen och att låta studenterna träffa de författare vars verk de läst och jobbat med. Att döma av alla positiva reaktioner vi fått kan vi nöjda konstatera att författarträffen blev en riktig fullträff.

Här följer några uttalanden från våra studenter:

Författarträffen var en väldigt bra idé, som ett slags bonus på de "normala" lektionerna. En bok får en mycket djupare betydelse då författaren själv berättar om den och säger vad han menar med vissa saker i boken. (...) Bra organiserat också.

2:a års student

Hans Lagerberg gjorde en fin och även humoristisk presentation om arbetarlitteratur. (...) Gruppen var också otroligt stor, den största jag någonsin sett på en föreläsning.

3:e års student

Den fredagen med Hans Lagerberg och Kjell Johansson var en trevlig dag. Det var god mat och mycket folk, så det var jättevarmt men det gjorde ingenting. Hans Lagerberg var svår att förstå men jag tycker att han var en komisk man. Kjell Johansson var mycket lättare att förstå och det var mycket intressant

1:a års student

(...) Hans Lagerberg berättade livligt och roligt. Kjell Johanssons berättelse om sina böcker var kul eftersom han berättade om saker som jag inte visste vad det betydde. Så jag lärde mig mycket om arbetarlitteratur.

2:a års student

Jeg synes at det var sjovt at høre lidt mere om "arbetarlittatur" især fra to personer som har skrevet forskellige bøger i dette genre.

4:e års student

(...) Hans Lagerberg var lite svårt att förstå men Kjell Johansson pratade mer långsamt och det var ibland lättare för att vi hade läst en av hans böcker. Det var intressant att lyssna till hans tanke bakom berättelsen.

1:a student

(...) Tack för en hemskt rolig dag!

4:e års student

MIJN EERSTE KEER

STUDENT NOORS EN BESTUURSLID VERTELT ÁLLES

Rozemarijn Vervoort

Wereldwijd worden er Scandinavische producten aan de consument aangeboden; luxe unica maar ook betaalbare, stijlvolle goederen. Een voorbeeld daarvan is de Ikea. Iedereen heeft wel eens gehoord van Billy of Klippan; vriendelijke, tot de verbeeldingsprekende namen van een kast en een bank.

Ik ben echter opgegroeid in een huis zonder ook maar één Ikea-meubelstuk, en was tot twee jaar geleden nog nooit in de Ikea geweest. Ikea was taboe in ons huis; het stond voor ongeïnspireerde, ziellose, massaalgeproduceerde artikelen die na een week al kapot gaan. Toen ik een jaar of zeven was, vertelde mijn vader over de keer dat hij verdwaalde in de Ikea, en het ruim anderhalf uur duurde voor hij de uitgang vond. Daardoor was ik niet erg enthousiast toen ik werd uitgenodigd om mee te gaan naar de Ikea. De eerste keer is altijd spannend, maar wanneer iemand je extra bang gaat maken met enge verhalen ga je er nog meer tegenop zien.

Mijn angst om te verdwalen bleek ongegrond, want overal waren grote pijlen zichtbaar die de mensenstromen op slimme wijze langs alle producten voerden. Mijn vader moet veel moeite hebben gedaan om er te kunnen verdwalen.

De voorbeeldkamers maakten dat ik meteen mijn kamer wilde restylen in de stijl van ‘Scandinavian design’; simpel, degelijk en gezellig. Nadat ik me had vergaapt aan alle leuke

“Zoals vaak bij een eerste

keer kan er van alles

accessoires, kussentjes en muurversieringen, werd ik naar het restaurant gevoerd. Zoals vaak bij een eerste keer kan er van alles misgaan. Het was daarom onvermijdelijk dat, toen we een tafeltje hadden gevonden waar we onze Zweedse balletjes konden gaan verorberen, het noodlot toesloeg. Mijn compagnon stootte per ongeluk tegen de lamp boven de tafel, die

meteen daarna van het plafond naar beneden stortte. Voor zo ver de duurzaamheid van Scandinavische goederen.

Toch gingen we met een voldaan gevoel en een volle kofferbak naar huis.

Uiteindelijk was mijn eerste keer bij de Ikea spannend, maar

ondanks alles geen onprettige ervaring.

POLL: omNorden wil weten hoe vaak jij al bij de Ikea bent geweest. Vul de poll in op de Nordomsite!

PRIJSPUZZEL: ZOEK DE IKEAPRODUCTEN EN WIN EEN IKEACHEQUE VAN €20,-

Bij deze nieuwe woordzoeker hebben we een extra moeilijkheid ingebouwd, doch niets wat een echte Scandinavist niet kan handlen. Alle woorden die in de zoeker verstopt zitten zijn namen van Ikeaproducten die allemaal uit de Ikeagids zijn gehaald.

Uiteraard zit er ook weer een prijs aan verbonden. De overgebleven letters vormen een zin. Stuur je oplossingen vóór 1 juli 2008 naar info@nordom.nl. Onder de juiste inzendingen wordt een Ikeacheque ter waarde van €20,- verloot.

KAIZERS ORCHESTRA: 1 APRIL 2008

Djoeke Wentink

Nee, 't is geen grapje! Afgelopen 1 april was Kaizers Orchestra weer in Nederland en dit maal in Paradiso in Amsterdam!

Kaizers Orchestra is een Noorse band die verrassend genoeg internationaal bekend is geworden ondanks dat ze in het Noors en ook nog in een dialect zingen! Ze nieuwe cd "Maskineri" is sinds februari uit in Noorwegen en daarom werd het tijd om weer op tournee te gaan.

Kaizers Orchestra bestaat uit Rune Mink Kaizer (drums), Helge Omen Kaizer (traporgel), Terje Killmaster Kaizer (gitaar), Øyvind Thunder Kaizer (contrabas), Janove Sjakalen Kaizer (zang) en Geir Hellraizer Kaizer (gitaar).

Het was voor mij de derde keer dat ik naar een concert ging van Kaizers maar nu met de nieuwe cd was ik toch wel benieuwd of ze misschien een nieuwe richting waren ingeslagen. Elk concert van Kaizers is een ware show en dit keer was dat niet anders. Ze kwamen allemaal binnen, strak in pak en natuurlijk Helge Omen Kaizer met een gasmasker op, dat klinkt misschien een beetje luguber maar de muziek die ze maken is dan ook een beetje anders dan wat men dagelijks gewend is. Nog steeds vind ik het moeilijk uit te leggen waar de muziek van Kaizers dan over gaat. Ter illustratie geef ik jullie gewoon een stukje tekst van de 2e cd van het nummer "Ompa til du dør":

*Sven Korner var i aviså på mandag
Stort bilde frå en gong han danste vals
Han tok livet av Victoria
Kom heim og forklar til Christiania
Kom her konstabel
her er tusen spenn eg har spart
Så gje meg Korner og gje meg han snart*

En stel je als muziek dan voor een soort van rock maar wel met een enorm oompa gevoel! Voor een voorproefje kun je gaan naar www.myspace.com/kaizerso!

Op het concert vond ik het nog een beetje moeilijk wat er nou zo anders was aan de liedjes van de nieuwe cd, maar toen ik de cd na het concert gekocht had en thuis opzette hoorde ik wat meer Slavische invloeden en de teksten waren iets eenvoudiger en minder verhalend wat ik toch wel zo leuk vond op de vorige cd's.

Het was een geslaagd concert en ik raad iedereen aan om de volgende keer toch eens uit nieuwsgierigheid ook te gaan of omdat het gewoon zo ontzettend leuk is om Noors te horen ;)!!

Colofon

Bestuur collegejaar 2007-2008:

Diederik Masure (voorzitter – diederik@nordom.nl)

Melanie Augustinus (voorzitter a.i. – melanie@nordom.nl)

Lisa van den Dool (voorzitter a.i. – lisa@nordom.nl)

Emma Klaassen (pr en communicatie – emma@nordom.nl)

Rozemarijn Vervoort (activiteiten – rozemarijn@nordom.nl)

Djoeke Wentink (webredacteur – djoeke@nordom.nl)

Lars Zwemmer (penningmeester – lars@nordom.nl)

Postadres:

Studievereniging Nordom
Universiteit van Amsterdam
Spuistraat 134, 6e etage
1012 VB Amsterdam

Nordom on-line:

homepage: www.nordom.nl

e-mail: info@nordom.nl

hyves: nordom.hyves.nl

Aan dit nummer werkten mee:

Melanie Augustinus

Anders Bay

Pieter Claeys

Lisa van den Dool

Emma Klaassen

Lotta Lagerberg-Luijten

Diederik Masure

Rozemarijn Vervoort

Marieke Visser

Djoeke Wentink

Lars Zwemmer

Anette Ölander

Volgende uitgave:

Het volgende nummer komt waarschijnlijk in het najaar uit. We zijn blij met alle kopij. Stuur alles wat je kwijt wil naar de redactie, blad@nordom.nl, of desnoods via de gewone post naar het Nordom-adres (zie hierboven) of deponeer je bijdrage in het Nordom-postvakje op de 6e verdieping in het P.C. Hoofthuis.